

Laaggeletterdheid bij ouders

Een taalachterstand van huis uit?

In Nederland tellen we maar liefst 2,5 miljoen laaggeletterden. Mensen die moeite hebben met het invullen van formulieren, het lezen van folders en het omgaan met computers. Maar ook met het voorlezen aan hun kind, het helpen met huiswerk en het lezen van belangrijke informatie van de school. Als scholen willen dat ouders hun kinderen helpen bij hun ontwikkeling, zou de ondersteuning van laaggeletterde ouders een belangrijke prioriteit moeten zijn.

We weten allemaal hoe belangrijk voorlezen is voor kinderen. En dat het taalgebruik thuis, de taalontwikkeling van kinderen voor een groot deel bepaalt. Wanneer een ouder laaggeletterd is, kan dat betekenen dat het kind thuis onvoldoende wordt gestimuleerd in de taalontwikkeling. Diane Paauwe, opleidingsmanager bij het ROC Kop van Noord-Holland, denkt dat er op scholen nog niet genoeg structurele aandacht is voor deze groep. 'Wij verzorgen veel opleidingen voor laaggeletterden. Zij komen vaak via de gemeente bij ons, maar ik denk dat scholen ook een belangrijke 'vindplek' zouden kunnen zijn. Scholen staan dicht bij de ouders. Bovendien is hun belang groot, zeker wanneer de laaggeletterdheid van een ouder invloed heeft op de taalontwikkeling van het kind.'

Signalen

Hoe kom je er als leerkracht nu achter of een ouder laaggeletterd is? Er is een aantal signalen waaraan je kunt zien dat iemand misschien moeite

heeft met taal. Bijvoorbeeld als iemand:

- moeite heeft met het formuleren van vragen, het duiden van klachten en het stellen van prioriteiten
- vragen heeft over informatie die al eerder is uitgereikt
- een uitgereikte folder niet bekijkt en zijn ogen niet over de tekst beweegt
- afspraken niet noteert
- regelmatig te laat komt of niet komt opdagen voor een afspraak

Doorpakken

Wie denkt dat laaggeletterdheid vooral onder allochtonen voorkomt, heeft het mis. Tweederde van de laaggeletterden is autochtoon. Zij zijn niet dyslectisch, maar hebben onvoldoende onderwijs gehad en/of hoeven in hun dagelijkse werk niet of nauwelijks te lezen of te schrijven. Hun niveau ligt onder het eindniveau vmbo of niveau mbo-2/3. Paauwe: 'Wanneer een school te maken heeft met een kind met een taalachterstand, is het belangrijk te

kijken of er bij de ouders ook een taalachterstand is. Het bespreekbaar maken tijdens bijvoorbeeld een 10-minuten-gesprek kan een goede eerste stap zijn.'

Aanspreken

Eén van de grootste drempels voor leerkrachten is echter het aanspreken van de ouder. Vooral autochtone ouders schamen zich voor hun gebrekkige taalkennis en het kan lastig zijn ze daarmee te confronteren. Maria Sabel, projectleider Taal voor het Leven van Stichting Lezen en Schrijven, raadt dan bijvoorbeeld aan de digitale vaardigheden als ingang te nemen.

'Mensen zijn makkelijker aan te spreken op hun problemen bij het gebruik van digitale middelen, vanuit daar kun je het onderwerp op lezen en schrijven brengen. Ook is het belangrijk het onderwerp te normaliseren. Vertel dat ze niet de enige zijn, dat er 2,5 miljoen mensen met hetzelfde probleem worstelen. En laat zien dat ze hun kind beter kunnen helpen wanneer ze

hun eigen geletterdheid verbeteren. Maak de oplossing vervolgens laagdrempelig. Sommige ouders staan open voor een ROC training, maar andere gaan liever eerst naar bijvoorbeeld een inloopuur bij de bibliotheek of een adviesgesprek bij een Taalhuis.'

Structurele aanpak

Scholen en leerkrachten kunnen met bovenstaande eenvoudige tips al aan de slag met laaggeletterdheid bij ouders, maar Paauwe en Sabel zijn voorstanders van een meer structurele aanpak bij scholen.

Paauwe: 'Leerkrachten hebben natuurlijk al hun aandacht bij de leerlingen, ze vragen zich misschien af hoe ze ook nog tijd moeten maken voor de ouders. Maar juist als je de kinderen met een achterstand goed wil begeleiden, en dus Passend Onderwijs handen en voeten wil geven, is de ouderbetrokkenheid enorm belangrijk.' Sabel vult aan: 'Soms is de geletterdheid van de ouders de basis van het probleem bij een kind. Door je op de ouders te richten, kun je problemen sneller oplossen of zelfs voorkomen.'

Trajecten

Stichting Lezen en Schrijven verzorgt uiteenlopende maatwerktrajecten voor scholen,

zoals de training 'Herkennen en doorverwijzen' voor leerkrachten of een traject 'Taal en ouderbetrokkenheid' voor ouders.

Ook bouwt de stichting samen met partners aan Taalhuizen in de regio. Scholen kunnen ouders doorverwijzen naar een Taalhuis, maar Sabel vertelt dat ook een taalsprekkur op school tot de mogelijkheden behoort. 'Dat verlaagt de drempel voor de ouders enorm', weet zij.

'Wie denkt dat laaggeletterdheid vooral onder allochtonen voorkomt, heeft het mis'

Meer over het aanbod van het ROC:

www.rockopnh.nl.
Contact: Diane Paauwe,
e-mail:
educatie@rockopnh.nl
T: (0223) 61 12 00

Meer over de mogelijkheden van Stichting Lezen en Schrijven:

www.lezenenschrijven.nl.
Contact: Maria Sabel,
e-mail:
maria@lezenenschrijven.nl
T: (06) 10 27 77 00

Diana Paauw

Maria Sabel